

Dosarul nr. 2r-191/2023
2-22151832-01-2r-04052023

prima instanță: Judecătoria Soroca, sediul Florești (Jud: R. Rusu-Parii)
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (Jud: A. Garbuz, Iu. Grosu, A. Ciobanu)

DECIZIE

14 iunie 2023

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

în componența:

Președintele ședinței, judecător
Judecători

Viorica Puica
Oxana Parfeni
Aliona Donos

examinând recursul declarat de Compania Aeriană „Air Moldova” Societate cu Răspundere Limitată,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Compania Aeriană „Air Moldova” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Valentinei Dadu privind încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 29 martie 2023 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost restituit apelul declarat de Compania Aeriană „Air Moldova” Societate cu Răspundere Limitată, împotriva hotărârii din 05 decembrie 2022 a Judecătoria Soroca, sediul Florești, din motiv că apelatul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel,

c o n s t a t ă :

La 18 octombrie 2022, CA „Air Moldova” SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva Valentinei Dadu cu privire la încasarea sumei de 72,38 de euro și taxa de stat în sumă de 270 de lei.

Prin hotărârea din 05 decembrie 2022 a Judecătoria Soroca, sediul Florești, a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de CA „Air Moldova” SRL împotriva Valentinei Dadu privind încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 16 decembrie 2022 prin intermediul oficiului poștal, CA „Air Moldova” SRL a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 05 decembrie 2022 a Judecătoria Soroca, sediul Florești, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii din 05 decembrie 2022 a Judecătoria Soroca, sediul Florești cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin încheierea din 06 martie 2023 a Curții de Apel Bălți nu s-a dat curs cererii de apel declarate de CA „Air Moldova” SRL împotriva hotărârii din 05 decembrie 2022 a Judecătoria Soroca, sediul Florești. S-a comunicat apelantului despre necesitatea prezentării la Curtea de Apel Bălți a cererii de apel semnată olograf cu invocarea motivelor de fapt și de drept, pentru care își întemeiază apelul, cât și prezentarea bonului de plată a taxei de stat în mărime de 202,50 de lei, stabilindu-i termen până la 28 martie 2023, orele 16:00. S-a explicat apelantului că, în caz dacă nu va lichida neajunsurile menționate, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită.

Prin încheierea din 29 martie 2023 a Curții de Apel Bălți, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, a fost restituit apelul declarat de CA „Air Moldova” SRL împotriva hotărârii din 05 decembrie 2022 a Judecătorei Soroca, sediul Florești.

La 07 aprilie 2023, prin intermediul oficiului poștal (f.d.45), CA „Air Moldova” SRL a declarat recurs împotriva încheierii din 29 martie 2023 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate, cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, la etapa primirii cererii de apel.

În motivarea recursului CA „Air Moldova” SRL menționează că nu a recepționat la data de 09 martie 2023 prin intermediul poștei electronice copia încheierii din 06 martie 2023 a Curții de Apel Bălți prin care nu s-a dat curs cererii de apel.

Consideră că instanța de apel nu a asigurat recepționarea actelor judecătorești emise de aceasta, așa cum în mod imperativ prevede Codul de procedură civilă, dar contrar normei procesuale, prevăzute la art. 105 alin. (1¹) din Codul de procedură civilă.

Subliniază că norma procesuală nominalizată admite citarea prin orice mijloc de comunicare, dar cu condiția ca să se asigure transmiterea certă și confirmarea primirii acestor acte, lucru ce nu s-a produs în nici una dintre situațiile de expediere a încheierilor instanței de apel, încălcându-se astfel mai multe principii de drept procesual. Or, din conținutul art. 369 alin. (1) din Codul de procedură civilă nu rezultă nici un temei de restituire a cererii de apel pe motivul că citarea legală nu a fost efectuată corespunzător, iar participanții la proces nu au recepționat actele procesuale, oricum se va dispune restituirea cererii de apel pentru neînlăturarea neajunsurilor în termen.

Astfel, consideră că instanța de apel a plasat CA „Air Moldova” SRL într-o poziție de inegalitate și inechitate juridică în raport cu intimatul speței în cauză.

Mai susține că instanța de apel a expediat încheierea din 06 martie 2023 a Curții de Apel Bălți prin intermediul poștei electronice, însă, nu a ținut cont de faptul că CA „Air Moldova” SRL nu este subiect al citării electronice conform normelor juridice și nici a speței curente.

Drept urmare, consideră că încheierea contestată este ilegală și neîntemeiată, pasibilă de casare, deoarece a fost adoptată cu încălcarea normelor de drept procedural și care încalcă în mod flagrant drepturile și interesele recurentului la un proces echitabil și îi îngreudește în mod direct accesul liber la justiție prevăzut de Constituție, legislația națională și cea internațională (CtEDO).

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că copia încheierii din 29 martie 2023 a Curții de Apel Bălți a fost expediată la poșta electronică a CA „Air Moldova” SRL la data de 30 martie 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică atașat la materialele cauzei de către reprezentantul instanței de apel (f.d.44/verso).

Astfel, recursul declarat de CA „Air Moldova” SRL la data de 07 aprilie 2023, prin intermediul oficiului poștal (f.d.45/53), este în termen.

La 04 mai 2023, Curtea Supremă de Justiție, în scopul asigurării unui proces echitabil în ordine de recurs, a expediat în adresa intimetei Valentina Dadu copia recursului declarat de CA „Air Moldova” SRL, pentru cunoștință (f.d. 55).

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Conform art. 428 alin. (1) din Codul de procedură civilă, decizia instanței de recurs emisă după examinarea recursului împotriva încheierii rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanței la data emiterii.

Examinând cererea de recurs, prin prisma argumentelor invocate de către recurent și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept pertinente speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 364 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

Potrivit art. 365 alin. (1) lit. d) și e) și alin. (4) din Codul de procedură civilă, în cererea de apel se indică motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, probele invocate în susținerea apelului. La cererea de apel se anexează dovada de plată a taxei de stat dacă apelul se impune cu taxă.

În conformitate cu art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Conform art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1).

Din materialele cauzei rezultă că, prin hotărârea din 05 decembrie 2022 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de CA „Air Moldova” SRL împotriva Valentinei Dadu privind încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d 22).

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 16 decembrie 2022, prin intermediul oficiului poștal (f.d.25), CA „Air Moldova” SRL a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 05 decembrie 2022 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești, prin care a solicitat casarea integrală a hotărârii contestate cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral (f.d.24/25).

Prin încheierea din 06 martie 2023 a Curții de Apel Bălți nu s-a dat curs cererii de apel declarate de CA „Air Moldova” SRL împotriva hotărârii din 05 decembrie 2022 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești. S-a comunicat apelantului despre necesitatea prezentării la Curtea de Apel Bălți a cererii de apel semnată olograf cu invocarea motivelor de fapt și de drept, pentru care își întemeiază apelul, cât și prezentarea bonului de plată a taxei de stat în mărime de 202,50 de lei, stabilindu-i termen până la 28 martie 2023, orele 16:00. S-a explicat apelantului că, în caz dacă nu va lichida neajunsurile menționate, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită (f.d.37/39).

Potrivit extrasului din poșta electronică de expediere a actului judecătoresc din 09 martie 2023, ora 11:33, Curtea de Apel Bălți a remis la adresa electronică a CA „Air Moldova” SRL e-mail: info@airmoldova.md, copia încheierii din 06 martie 2023 a Curții de Apel Bălți. (f.d. 40/verso)

De asemenea, este de remarcat faptul că în speță, termenul acordat pentru înlăturarea neajunsurilor a început să curgă la 10 martie 2023, ziua imediat următoare zilei în care a fost expediată încheierea care impunea la un anumit comportament procedural și a expirat la 28 martie 2023, ora 16:00 (zi de marți).

Astfel, în termenul indicat de instanța de apel până la 28 martie 2023, ora 16:00, CA „Air Moldova” SRL nu a prezentat cererea de apel motivată și dovada achitării taxei de stat la depunerea apelului.

Drept urmare, prin încheierea din 29 martie 2023 a Curții de Apel Bălți, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, a fost restituit apelul declarat de CA „Air Moldova” SRL împotriva hotărârii din 05 decembrie 2022 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art. 111 alin. (1) – (4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art. 112 alin. (4) din Codul de procedură civilă, dacă actul de procedură trebuie efectuat nemijlocit în instanța judecătorească ori în o altă organizație, termenul se consideră expirat la ora care încheie programul lor sau la care încetează operațiunile respective.

Din norma de drept menționată rezultă că în cazul în care instanța de judecată a stabilit data până la care trebuie efectuată acțiunea (operațiunea) procesuală, partea care trebuie să o execute are obligația de a îndeplini acțiunea (operațiunea) respectivă până la data și ora indicată în actul de dispoziție judecătoresc. Termenul imperativ stabilit de către instanța de judecată (judecător) este unul obligatoriu și peremptoriu, aceluși prevăzut de lege. Mai mult ca atât, în cazul în care actul de procedură trebuie efectuat nemijlocit în instanța judecătorească ori într-o altă organizație, termenul se consideră expirat la ora la care se încheie programul lor sau la care încetează operațiunile respective.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Analizând circumstanțele cauzei în raport cu normele de drept citate supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de restituire a cererii de apel, or, CA „Air Moldova” SRL nu s-a conformat indicațiilor instanței de apel stabilite prin încheierea din 06 martie 2023 și nu a prezentat cererea de apel motivată și dovada de achitare a taxei de stat, în termenul stabilit.

Sub acest aspect, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind declarativ argumentul recurentei CA „Air Moldova” SRL precum că nu a recepționat încheierea din 06 martie 2023 a Curții de Apel Bălți.

În conformitate cu art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Conform art. 100 alin. (1¹) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură ale instanței de judecată se comunică autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, la care aceștia sânt conectați prin adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată, în mandatul de avocat, în alte acte ce atestă utilizarea poștei electronice.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție precizează că art. 100 alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă reglementează modalitatea de comunicare a actelor judecătorești prin mijloace electronice. Pentru aplicarea acestor norme de drept procedural, este necesar ca acest mijloc să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui. Așadar, confirmarea expedierii și recepționării documentului către partea interesată se atestă prin extrasul eliberat de către operatorul poștei electronice. În mod special, înscrisul dat conține: datele de identificare a poștei electronice a expeditorului și a destinatarului; data calendaristică, anul, ora expedierii, precum și atașamentul cu actul judecătoresc. Cu titlu de excepție, în caz de eroare tehnică sau neexpediere a actului pe poșta electronică, extrasul pre-citat va cuprinde informații cu privire la aceste inexactități. Cu alte cuvinte, expeditorul va primi un mesaj separat de la „Mail delivery system” sau extrasul dedus analizei va cuprinde mesajul de la „Mail delivery system”, conform căruia operatorul poștal va explica cauzele care au stat la baza returnării mesajului către expeditor. De regulă, acesta este informat că transmiterea mesajului nu a fost posibilă, deoarece adresa nu a fost găsită sau nu poate primi e-mailuri.

Prin urmare, luând în considerare lipsa acestor mențiuni, extrasul atașat la materialele cauzei de către instanța de apel demonstrează incontestabil că încheierea din 06 martie 2023 a Curții de Apel Bălți a fost notificată recurentei CA „Air Moldova” SRL la data de 09 martie 2023. Acțiunile Curții de Apel Bălți cu privire la expedierea încheierii din 06 martie 2023, prin care nu s-a dat curs cererii de apel, se încadrează pe deplin în rigorile prevăzute de legislația în vigoare, or, adresa respectivă este indicată în cererea de chemare în judecată depusă de către CA „Air Moldova” SRL (f.d.1), în cererea de apel (f.d.24), precum și în cererea de recurs a recurentei CA

„Air Moldova” SRL (f.d.45), fapt care atestă că aceasta și-a dat consimțământul la expedierea actelor de procedură de către instanțele de judecată, prin intermediul poștei electronice.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, recurenta CA „Air Moldova” SRL, fiind partea interesată de soluționarea prezentei cauze în ordine de apel și fiind conștientă că a depus încă la data de 16 decembrie 2022 cererea de apel nemotivată, trebuia să depună diligență și să se intereseze la intervale de timp rezonabile de soarta dosarului respectiv, inclusiv să-și verifice poșta electronică.

Prin prisma respectării dreptului de acces la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 din Codul de procedură civilă, relevat și în jurisprudența CtEDO, circumstanțele relatate denotă că apelanta/recurenta și-a neglijat valorificarea în termen a drepturilor procedurale.

La acest capitol, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține dispozițiile art. 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care statuează că, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Or, recurenta nu a dat dovadă de diligență și bună credință în realizarea drepturilor sale și, astfel soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată privind restituirea cererii de apel în rezultatul nelichidării neajunsurilor este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, având în vedere obligația părților privind exercitarea drepturilor procedurale cu bună credință și în termen.

Din considerentele menționate și având în vedere că instanța de apel la emiterea încheierii contestate s-a conformat prevederilor legale corelate cu circumstanțele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat și va menține încheierea contestată.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a), art. 428 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Compania Aeriană „Air Moldova” Societate cu Răspundere Limitată.

Se menține încheierea din 29 martie 2023 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Compania Aeriană „Air Moldova” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Valentinei Dadu privind încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Viorica Puica

Judecători

Oxana Parfeni

Aliona Donos